

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 27. julija 1870. ~

Gospodarske stvari.

Postava

o varstvu ptičev, za poljedelstvo koristnih. *)

§. 1. Jemati ali pokončavati jajca in gnjezda vseh divje živečih ptičev izvzemši onih v dodatku A navedenih škodljivih plemen in vrst, je prepovedano.

§. 2. Loviti ali moriti v dodatku A imenovane škodljive tiče je pripuščeno o vsakem času.

Vsi drugi ptiči se ne smejo niti loviti niti moriti od 1. februarja (svečana) do konca avgusta (malega srpana.)

§. 3. Tičja plemena, navedena v dodatku B, smejo se od 1. septembra (kimovca) do 31. januarja (prosenca) brez daljnega privoljenja loviti ali moriti, ako lastnik zemljišča temu pritrdi in to pritrditev poveri občinski predstojnik.

§. 4. Izjemoma smejo se ptičja plemena, v dodatku C navedena, loviti in moriti od 1. septembra (kimovca) do 31. januarja (prosenca) na podlagi lastnikove poverjene, v 3. §. omenjene potrditve s politične okrajne gosposke privoljenjem, danim za eno leto.

Pri tem privoljenji je na tanko paziti na to, ali se ptičji lov sme pripustiti z ozirom na razmere zemljiškega obdelovanja.

Prošnje imajo vlagati se po občinskem predstojništvu, katero ima izreči, ali naj se pripusti ta lov. Vsako privoljenje mora se naznaniti dotičnemu občinskemu predstojništvu.

§. 5. Da se ptiči smejo streljati s puškami, treba je razun lastnikove, v 3. in 4. §. ukazane pritrditve tudi onega, ki ima pravico do lova.

§. 6. Prepovedano je ptiče loviti:

- a) z oslepljenimi vabniki, in
- b) z zagrinjalnimi in zataknenimi mrežami na nizkih živih plotih in grmeh, kakor tudi z zadrgami (zankami, žimo).

§. 7. Politična okrajna gosposka izdā v primerljeji 4. §. o danem privoljenji listek z uradnim pečatom. Na ta list mora zapisano biti ime in oseben popis opravičenja, okraj in čas, za kateri se je dalo privoljenje, kakor tudi pogoje, katere je gosposka potrebne spoznala za vsak primerljej.

Ptičar se mora pri izvrševanju svoje pravice v primerljeji 3. §. s pismeno lastnikovo pritrditvijo, v primerljeji 4. §. pa s privoljenjem politične okrajne gosposke izkazati.

§. 8. Tržiti s ptiči, v dodatku B in C imenova-

nimi mrtvimi ali živimi, v času v 2. §. prepovedanem vjetimi, je prepovedano.

Ptiči imenovani v dodatku C se pa tudi brez ozira na čas, v katerem so bili vjeti, ne smejo mrtvi nikdar prodajati.

§. 9. Prestopke predstojećih določeb ima občni predstojnik z globo od 1—10 gold., in če se ponové, do 20 gold., ali če prestopnik ne more plačati globe, z zaporom od 12 ur do 4 dni kaznovati, otroke pa po šolskih predpisih. Razun tega se odvzame vse lovilno orodje in vjete živali, žive pa se precej izpušče.

Globe in skupilo za odvzete stvari se dadó v občinsko blagajnico.

§. 10. Kazenska obsodba se stranki ali pismeno pošlje, ali pa se jej vpričo dveh prič ustmeno naznani v občinski pisarnici. V tem primerljeji morate to naznani in dan, kateri se je to zgodilo, prič potrditi na kazenski obsodbi.

§. 11. Pritožbe zoper odrečeno privoljenje ptičjega lova ali zoper pogoje, sklenjene s privoljenjem (4. in 7. §.) se pošiljajo do politične deželne gosposke in dalje do ministerstva za poljedelstvo, pritožbe zoper kazensko obsodbo (9. §.) pa do politične okrajne gosposke. V prvem primerljeji se morajo pri politični okrajni gosposki, v drugem pa pri občinskem predstojništvu ustmeno ali pismeno vložiti in to v 8 dneh od storjenega naznanila ali od prejete obsodbe.

§. 12. Politični okrajni gosposki je dolžnost, paziti na to, da občinski predstojniki na tanko spolnujejo določbe te postave.

Politična okrajna gosposka ima zlasti skrbeti, da to postavo vsako leto decembra meseca in spomladi občinski predstojniki po navadnem načinu razglasijo v občinah.

§. 13. Opuščenje dolžnosti, katere ta postava nalaga občinskemu predstojniku, politična okrajna gosposka kaznuje z globo od 10—20 gold., in ta globa se plača v občinsko blagajnico.

§. 14. C. kr. žandarmerija, gozdnarji, lovci in poljski čuvaji, potem vsi javni nadzorniki so dolžni, vsak prestop te postave, ki ga izvedó, ovaditi občinskemu predstojniku.

§. 15. Za znanstvene namene sme politična deželna gosposka izjeme od določeb te postave privoliti.

§. 16. Ljudski učitelji so dolžni, šolsko mladino podučevati o škodljivosti podiranja gnjezd, lova in moritve koristnih tičev, ter jej zlasti vsako leto pred začetkom valjenja na znanje dati določbe te za varstvo ptičev dane postave in dotične prestopke odvrāčati, kolikor v njihovi moči.

§. 17. Vse druge določbam te postave nasprotujoče postave, ukazi in veleve zgubé svojo veljavo.

*) Veljavna za vojvodstvo Kranjsko, potrjena po ces. sklepu od 17. junija 1870.

Dodatek A.

Orlova plemena — Die Adlerarten.
 Sokol selec — Der Wanderfalke.
 „ modronog — Der Blaufussfalke.
 „ pritlikovec — Der Zwergfalke.
 Sokolič (drevesni skolič) — Der Lerchenfalke.
 Škornjek — Die Gabelweihe.
 Črni jastreb (milan) — Der schwarze Milan.
 Skopec — Der Hühnergeier.
 Kregulj — Der Sperber.
 Račar — Der Rohrgeier.
 Uharica vélika — Der Uhu.
 Srakoper véliki — Die grosse Sperelster.
 „ mali — Die kleine Sperelster.
 Sraka — Die Elster.
 Krokar — Der Kolkkrabe.
 Vrana črna — Die Rabenkrähe.
 „ siva — Die Nebelkrähe.

Dodatek B.

Postovka — Der Thurmfalke.
 Sršenár — Der Wespenbussard.
 Dreskač — Der Zaretzer.
 Brinovka — Der Kranawetter.
 Kos — Die Amsel.
 Srakoper rujavi — Der Dorndreher.
 Šoga — Der Nussheher.
 Orehar (leščnikar) — Der Tannenheher.
 Dlesk — Der Kernbeisser.
 Pinoža — Der Nikawitz.
 Konoplišica morska — Der Meerzeisig.
 Vrabec domači — Der Hausspatz.
 „ poljski — Der Feldspatz.
 Strnad — Die Ammern.

Dodatek C.

Jastreb mišar — Der Mausgeier.
 Kocasta kanja — Der Schneegeier.
 Sove (izvzemši uharico) — Die Eulen (ohne Uhu).
 Mravljinčar (kozomolzec) — Die Nachtschwalbe.
 Hudournice vélike — Die Thurmschwalben.
 Lastovice — Die Schwalben.
 Vrana zelena — Die Mandelkrähe.
 Udod (udob, smrdokavra) — Der Wiedehopf.
 Plezovt mali — Der Baumläufer.
 Brglez — Der Klenner.
 Palček (stržek) — Der Zaunkönig.
 Kobiličar — Der Heuschreckenfänger.
 Muharček (privodna penica) — Der Rohrsänger.
 Pénica trstna — Der Binsensänger.
 Slavec penica — Die Waldnachtigall.
 „ ponočna penica — Die Aunachtigall.
 Brolíca — Das Müllerchen.
 Penica črna (črnoglavka) — Das Schwarzplättchen.
 „ trnjovka — Die Heckengrasmücke.
 „ vrtna — Die Gartengrasmücke.
 „ pisana — Die Sperbergrasmücke.
 Srakoper rumeni — Der gelbe Spotter.
 Grmovšica — Der Laubsänger.
 Kovaček — Der Fitis.
 Rdečorepka vrtna — Der Gartenrothschwanz.
 „ domača — Der Hausrothschwanz.
 Tašica — Das Rothkehlchen.
 „ višnjava — Das Blaukehlchen.
 Kraljički — Die Goldhähnchen.
 Beloritke — Die Steinschmäzer.
 Mala pevka — Die Braunelle.
 Senice — Die Meisen.
 Pastaričice (pliske) — Die Bachstelzen.
 Drozeg cikovt — Die Singdrossel.

Brinovka mala — Die Weindrossel.
 Komatar — Die Ringelamsel.
 Drozeg plavi — Die Blandrossel.
 Črtnik pretrdi (slegur) — Der Steinröthel.
 Kobilar — Die Goldamsel.
 Muhovčki — Die Fliegenschnäpper.
 Vrana poljska — Die Saatkrähe.
 Kavka — Die Dohle.
 Škorec — Der Staar.
 Ščinkovec — Der Buchfinke.
 Lišček — Der Stieglitz.
 Čišek (strlinec) — Der Zeisig.
 Dlesk zeleni — Das Hirngrillerl.
 „ zelenkasti — Der Grünling.
 Kalin (popkar) — Der Gimpel.
 Krumpež — Der Kreuzschnabel.
 Konoplenka — Der Hänfling.
 Škrjanci — Die Lerchen.
 Žolne — Die Spechte.
 Vijoglavka (vrtoglavka) — Der Wendehals.
 Kukovica — Der Kukuk.

Politische stvari.

0 francosko-pruski vojski.

Podoba je, ako pogledamo v časnike, in tudi slovanske, da so si zelo navskriž-misli o tem, kdo prav za prav je najbolj kriv vojske, koja se zdaj imenuje le še francosko-pruska, kipa utegne v svoje kolo potegniti še več drugih držav, morebiti vso Evropo. „Novice“ so v poslednjem listu cesarju Napoleonu pripisovale krivdo vojske, kajti na videz je res tako, da je s trte izvil boj, ker vsaka država, tedaj tudi španjska ima pravico sama izbirati si kralja, in ko je francoska vlada o princu Hohenzollernskem svoj protest izrekla, odstopil je on od te kandidate; al v kljub vsemu temu so Francozi vendar Prusu napovedali vojsko. Po taki podobi bi se res Napoleon, da je začel vojsko, koja bode strašne nadloge razsula po svetu, obsoditi moral tem bolj, ker se prav lahko misli, da, ker mu domá prede za njegov prestol, ki si ga je še le unidan po plebiscitu nekoliko zlimati dal, je z vojsko nezadovoljnosti Francozov nekako ventil (zaklopnico) odprl. Al če nesrečni tej homatiji pogledamo do jedra, kazalo se nam bode to vse od drugačne strani; naj zato „Novice“, ktere so že unkrat odločno rekle, da nimajo celó nič srca do Prusov, da pa tudi v Francoza ne stavijo nobene vere, tudi to — drugo stran pokažejo svojim bralcem o francosko-pruski vojski.

Kdor hoče pravi pomen nesrečne te vojske ločiti od različnosti misli in zmešnjav, ki jih nahajamo po časnikih, ta mora pogledati v zgodovino preteklih časov; ona sama mu more pokazati pravo pot, — ona, ki brez strasti v svojo knjigo piše vsa dela in početja vladarjev in držav.

A kaj beremo v tej knjigi? Ne cesar Napoleon, ne občutljivi in slavohlepni francoski narod, ampak pruski nenasitljivi pohlep po tuji zemlji, je pravi vzrok sedanje strahovite vojske. Kar zgodovina pomni, delali so pruski vladarji in državniki v to mer, in da bi dosegli svoje samogoltne namene, bil jim je vsak, tudi najnepoštenjši pomoček dober. Le pomislimo, kako je delal pruski kralj Friderik II. z našo cesarico Marijo Terezijo. Napadel jo je z vojsko brez vsacega najmanjšega vzroka, in sicer skrivaj, da še vojske pred nič napovedal ni, ter ni odjenjal pred, da nam je več in lepši kos Šleskega ugrabil. In spet leta 1866. Ali ni Bismark vojske začel iz gole požrešnosti, da bi se nemških dežel polastil, in jih pod pruski jarem spravil?